

NNMK

6. årgang

Juleavis 2014

INGA JOL UTAN NNMK-AVISA!

Sjette utgåve er ferdig. Ei mengd gode artiklar kan endeleg lesast av alle og ein kvar. Resultata frå årets juleølttest hos Rune er offentleggjort, Henning mimrar om oppveksten på Nore Neset, Tarjei tipsar om Stavanger, Amund har vore i Korea og Trygve har vore på jakt. Sverre diskar opp med både vitsar og julequiz, Fredrik har skrive blåturhistorie – fantastisk illustrert, og Øystein har delteke i Noregs vakraste sprint-triatlon. Og dette er ikkje eingong halvparten av artiklane.

Årets avis har vore ein draum å fullføra for redaksjonen – engasjementet har vore over all forventing, og bidraga har strøymt på dei siste månadane. Det store engasjementet er noko vi har sett gjennom heile mannskoråret, med høg deltaking på øvingar, rekordstort julebord og ikkje minst – heile 16 påmelde til mannskorrets jubileumstur til Praha om to månader. Eg gler meg!

Men no – set deg godt til rette og kos deg med avisa, anten det er i sofaen, i senga, på hytta, ved eit bord på Café Flåten, eller gjerne på toalettet mens du legg ein kraftig kabel.

Eg ynskjer alle ei riktig god jol, og så sjåast me på øving (og feiring av Trygve) 3. joladag!

Helsing
Jon Øyvind

6. årgang
23. desember 2014
Ansvarleg redaktør: Jon Øyvind Tøsdal
(i god dialog med Lars Vegard Hatlem)
Layout: Kamilla Andersen
Godkjent nettoopplag: 50
Prenta hjå Privatmegleren Bjørnefjorden
Utgjevar: Nore Neset Mannskor
E-post: avis@nnmk.no

Takk til alle lesarar og bidragsytarar!

INNHALD

Styret i NNMK	4-5
Kongens observasjoner fra Norges 4. største by	6-7
Os Triathlon 2014	8
Topp fem ting folk angrer på når de skal dø	9
Jobb og moro i Korea	10-11
Fra frø til reisverk	12-13
Maldivene: Et paradiset det virkelig er verdt å besøke	14-17
Den sterke haand	18-20
Tre fun facts fra psykologiens historie	21
5217, det vakraste postnummeret av dei alle	22
Juleølttest	23
Eie eller leie - hva er best?	24-25
NNMKs aktivitetsside	26-27
Murprosjekt i Storestraumen 2014	28-29
En kort innføring i ugift samliv - samboeravtale	30
9 kjappe Islandtips	31
Fra Vidden til tallerken	32-35
Enkel skatteberegning	36-38
Tips dersom man må møte i retten	39
NNMK-kryss	40

STYRET i NNMK

Jubileumsåret 2015

Tekst: Fredrik Vik Røttingen

NNMK har no rokke å fylla fem år, og på vegne av årets mannskorstyre vil eg nytta høvet til å gratulera så mykje nok ein gong! 2014 har som vanleg vore eit fantastisk begivenheitsrikt år, og eg kan til dømes trekkja fram øvingane, Olympiske Leikar på Ustaoset i vinter, tidenes blåtur på Os i sommar, Oktoberfest hos Trygve og Martin i nyanskaffa mannskortelt, og årets julebord.

Lista for 2015 er som dykk kanskje forstår av oppsummeringa over, lagt rimeleg høgt. Men styret for 2015 vil arbeida hardt for at året som kjem vil halda like høgt nivå kvalitetsmessig som året som har gått. Blant anna vert det arrangert ein tur for mannskoret til Praha i slutten av februar 2015 for å verkjeleg markera 5-årsjubileet. Det er rekordstor påmelding til turen, og det vil garantert verta ei fantastisk oppleving vel verdig historieboka til NNMK.

For mi eiga del, så er dette mitt første år som styremedlem i NNMK, og eg ser verkjeleg fram til å ta del i planlegginga for mannskoråret 2015 saman med resten av styret. Eg har allereie vore med på mitt første styremøte, noko som absolutt gav meirsmak.

For ordens skyld består årets styre av Tarjei (styreleiar), Marius (nestleiar), Kim (økonomiansvarleg), Jon Øyvind (styremedlem), Trygve (styremedlem), og meg sjølv (styremedlem).

Styret ynskjer alle ei riktig fin jule- og nyttårsfeiring, og vi gleder oss til å runda av 2014 med offisiell øving hos underteikna i romjula!

KONGENS OBSERVASJONER FRA NORGES 4. STØRSTE BY

Jeg er som kjent for tiden fungerende korrespondent for Nore Neset Mannskor i Stavanger. Dagene her nede går i hovedsak med til arbeid, men på kveldstid pleier jeg å legge inn tid til rekreasjon.

Tekst og foto: Tarjei Hovland

Disse rekreasjonsaktivitetene består i hovedsak av trening, restaurantbesøk og deltakelse i det kulturlivet i Stavanger har å by på – både alene og sammen med kollegaer. Under utførelsen av disse aktivitetene har jeg gjort meg diverse observasjoner om Stavanger og de innfødte her.

For det første vil jeg nevne at Stavanger – ikke overraskende – er en meget velholdt og vakker by. Gatene er rene, og området rundt vågen (sentrum) er nylig oppgradert og stilfullt utformet. Det ligger også ofte store og imponerende skip i vågen. I september lå for eksempel RCCLs kruskip "Adventure of the Seas" til kai.

Det skal også nevnes at turstien rundt Breiavannet er hyggelig, og at det ellers finnes hyggelige grøntområder med statuer og fargerik belysning. Gågatene i Stavanger er trivelige, og minner ganske mye om smågater i Bergen.

Menneskene i Stavanger kan rent utseendemessig sammenlignes med en gjennomsnittlig osing. Velstandsmessig er det imidlertid tettere mellom jaguarene i Stavanger, hvilket med høy grad av sannsynlighet har sammenheng med at Stavanger er Norges "oljehovedstad". I tillegg er folk fra Jæren med rette kjent for å være gründertyper, som ved siden av jordbruksgejeften har startet opp unike oljeserviceselskaper som har sikret seg gode kontrakter med de store oljeselskapene.

Et par ting av interesse kan man merke seg:

Ikke stol å at Stavangerværingen stopper ved fotgjengerfelt. I min statistikk stanser mindre enn 50 % av bilene for fotgjengere. I skrivende stund er det to dager siden jeg nesten ble påkjørt av en bilist halvveis over fotgjengerfeltet.

Stavangerværen sier ikke "kan jeg få et rundstykke", "jeg tar gjerne et kakestykke og en kaffe"

eller "kan jeg få ta ut 100 kroner i tillegg" på kafé eller i butikk. De sier "jeg skal ha". Dette var uvant første gang jeg overhørte det, men jeg har funnet ut at det må være dialekt – og at medkontrahenten dermed ikke blir fornærmet.

Ellers skal det nevnes at jeg synes Stavangerbuen er hyggelig, og utadventd. Alt i alt så er det en meget bra by å tilbringe hverdagene i. Masse fine ruter

man kan jogge/løpe, og som følge av at det er mye tilreisende ifm oljevirkosomhet, er det godt utvalg i gode restauranter som er verdt å besøke. Jeg har også lært meg å benytte meg av kulturtilbudene i byen, noe det sjeldent blir anledning til hjemme. Årsaken er selvsagt at jeg befinner meg hjemmefra og at jeg ikke har et stort nettverk i Stavanger. Da blir det mer fritid, som jeg har bestemt meg for å utnytte.

Hvis jeg skal sette fingeren på noe, må det være at min tittel som årets Konge i mannskoret (frem til 1. november 2014) ikke har blitt anerkjent i nevneverdig grad her nede.

Ved besøk i byen, kan du ta kontakt med meg forgode tips.

Os Triathlon 2014

Norges vakreste sprint-triathlon

Tekst: Øystein Solberg Eikrem

Tidlig på morgenen siste dagen i august måned 2014 står en forventningsfull herremann opp, riktignok med en litt spesiell følelse i kroppen. Viljen er sterk og konkurranseinstinktet enda større, imidlertid er treningsgrunnlaget og forbedelsene særdeles mangelfulle! Dagen krydres ytterligere av at mosjonsklassen er full og at 91 kg med utrent masse skal sammenlignes med profesjonelle triatleter!

Konkurransedagen er kommet, det samme er årets første tur på racersykkelen, årets andre svømmetur i åpent vann og en avsluttende løpetappe som heldigvis ikke er like skummel som svømme- og sykkeletappen.

Etter å ha fått utdelt kledelig sjokkgrønn badehette, tidtakingsbrikke og startnummer er det på tide å legge opp en taktikk. Dokøen i roklubbhuset egner seg nok til å få informasjon om taktikk fra de drevne utøverne. På spørsmål fra undertegnede om: «Kjører dere sykkeldrakt under våtdrakten under dagens forhold?» får man ingen svar fra mannen foran i køen, kun et olmt og skulende blick. Jeg kan høre tankene hans; Håper ikke denne taperen nærdrukner foran meg slik at jeg blir sinket under svømmeetappen!

Stemningen stiger og det nærmer seg start. Undertegnede har omsider fått lagt en slagplan og lagt ut tøy og sko til de ulike etappene. Som en positiv overraskelse viser det seg at Erik Hanøy, Brann stadion speakeren, er kommentator for dagens tevling.

Startbjellen ringer og adrenalinet koker så dampen står ut av ørene. Den utrente massen på 91 kg kaster seg uredde uti det middels tempererte vannet og koster på i fri-stil. Neimen om feltet skal få lov å stikke av, her skal det posisjoneres! To minutter senere er undertegnede allerede langt over anaerob terskelpuls og godt i gang med å akkumulere melkesyre og gå tom for surstoff. Fint driv med pust på hvert tredje tak erstattes relativt kjapt med pust på annethvert tak, for så å

ende opp i en lite hydrodynamisk «jeg får ikke luft, og holder på å drukne bryst-svømme-stil». Det var heldigvis 5-6 personer bak meg i det en svimmel, sliten og stiv sild stabber seg opp til sykkelen etter 17 minutters svømming og tilbakelagte 750 meter med Ulvenvatn. Den dårlige nyheten er at den urutinerte triatleten bruker 3 minutter på å komme seg ut av våtdrakten og inn i sykkelutstyret og dermed går ut på sykkeletappen nest sist.

Sykkeletappen begynner ekstremt bra, beina holder fint opp bakken til hovedveien, dessverre er beina pinn stive før sykkel med mann er kommet bort til Ulvensletten. Ved runding ute i Nord-Strøno blir undertegnede tatt igjen av sistemann i konkurransen og sykler i ensom majestet inn til siste veksling hvor man må løpe slalom mellom tilkomne mosjonister for å komme seg gjennom vekslingssonen da man er litt for sent ute.

Løpingen går helt greit og 5 kilometer tilbakelegges på 24 minutter, viktigst er at undertegnede har spart inn krefter til selve målgangen. På grafikken fra gps-klokken kan man se at farten avtar noe i to minutter før man er synlig for selve «stadion» ved roklubben. Farten øker betydelig når man er synlig for publikum og 91 kg sleten masse transporteres elegant over målstreken med den største selvfølgelighet!

Jeg budsjetterer herved med at 4-5 medlemmer stiller til start til neste års arrangement – det kan anbefales på det sterkeste. Og frykt ikke, jeg tar ansvar som listefyll godt nedpå resultatlisten! Bikeshop.no har i skrivende stund 25 % avslag på våtdrakter – ta gjerne kontakt med undertegnede for rådslaging rundt anskaffelse av våtdrakt. Den kan uansett brukes til vannsportaktiviteter ved en senere anledning!

Mvh
Øystein

TOPP FEM TING FOLK ANGRER PÅ NÅR DE SKAL DØ

En australsk sykepleier som heter Bronnie Ware jobbet i mange år med pasienter som skulle dø. Hun spurte pasientene om de hadde noe de angret på nå som de skulle dø og om de ville ha endret noe i livet deres. Hun skrev en bok om svarene hun fikk fra de som skulle dø: "The Top Five Regrets of the Dying", og her er listen.

Tekst: Vebjørn Tveiterås

Det er en fin liste som får deg til å tenke på om du lever livet du ønsker. Selv om jeg personlig er selvutviklings-nerd, så vet jeg at de fleste ikke er det, og de fleste gidder ikke bruke tid på denslags. Denne listen syns jeg er litt som "selvutvikling for folk som ikke gidder å stresse så mye med det". Så lenge du vet at du kommer til å være fornøyd med livet ditt når du skal dø, så er jo det det eneste som teller.

Selv jobber jeg mest med punkt 1 og 2. Jeg syns f.eks. det er vanskelig å vite hvordan jeg skal følge drømmene mine, når jeg ikke helt vet hva de er. Du har selv kanskje andre punkter som treffer deg mer.

1. I wish I'd had the courage to live a life true to myself, not the life others expected of me.

"This was the most common regret of all. When people realise that their life is almost over and look back clearly on it, it is easy to see how many dreams have gone unfulfilled."

2. I wish I hadn't worked so hard.

"This came from every male patient that I nursed. Women also spoke of this regret, but as most were from an older generation, many of the female patients had not been breadwinners. All of the men I nursed deeply regretted spending so much of their lives on the treadmill of a work existence."

3. I wish I'd had the courage to express my feelings.

"Many people suppressed their feelings in order to keep peace with others. As a result, they settled for a mediocre existence and never became who they were truly capable of becoming."

4. I wish I had stayed in touch with my friends.

"Often they would not truly realise the full benefits of old friends until their dying weeks and it was not always possible to track them down. Many had become so caught up in their own lives that they had let golden friendships slip by over the years. Everyone misses their friends when they are dying."

5. I wish that I had let myself be happier.

"This is a surprisingly common one. Many did not realise until the end that happiness is a choice. They had stayed stuck in old patterns and habits. Fear of change had them pretending to others, and to their selves, that they were content, when deep within, they longed to laugh properly and have silliness in their life again."

JOBB OG MORO I KOREA

Tekst og foto: Amund Vold

I begynnelsen av september dro jeg og en hel del andre elektrikere på en måneds jobboppdrag til Korea. Her skulle vi jobbe på Goliat riggen som etter planene skal ligge på et felt utenfor hammerfest. Dette var et type arbeidsoppdrag vi ikke visste så mye om på forhånd, bare at vi skulle guide koreanske arbeidere i standaren som er forlangt i henhold til norsk offshore standard kalt Norsok standard. Kort fortalt en oppgave som skulle vise seg å by på en shitload med utfordringer på godt og vondt. Vi ankom leiligheten vi disponerte etter en 26 timer lang reise fra Norge via Amsterdam - Seoul og til endestoppen Ulsan i Korea. Her ligger verdens største offshore verft og størrelsen og dimensjonene på alt var utrolig fascinerende. En annen ting som slo meg var hvor langt fremme Korea er på infrastruktur og teknologi. Som kjent er jo Samsung og Hyundai store kjente gigant konsern som dominerte alt vi så fra biler, automatiske wc-varmere, øyescanning på flyplassene osv. Kort fortalt imponerende. Bilparken i Korea var stort sett Hyundai og Kia. På hele turen så vi to BMW og en Volvo. Jeg hadde regnet med at prisene på alt her borte var av den typen så jeg kunne leve som en konge, men der skulle jeg ta skammelig feil. Kjøtt for eksempel var mye dyrere enn i Norge, spesielt oksekjøtt, men til gjengjeld var alt vi fikk tak i av mat av ypperste kvalitet. Jeg hadde også øynet håp om å få meg en meget billig smart telefon i Samsungens hjemland, men det viste seg at de faktisk var

dyrere her nede enn i Norge.

Jobbmessig er det vel ikke så mye som er av interesse for den almenne mann hvis man ikke har en fetish for å høre om åssen det er å jobbe sammen med 1500 Koreanere inne på en trang, mørk og støvete rigg. Vi hadde Italienske supervisors (formenn på et litt kulere språk) Bitte små menn som hadde en langt større personlighet en kropp og skulderbredde. Det skal sies at Koreanere er et fantastisk folkeslag. Utrolig høflige, interesserte i hvor vi kom fra og meget åpne. Kort sagt et fantastisk fint folkeslag. Vi fikk også erfare at hvis en koreaner bød deg på noe var det høflig å ta imot, så rett som det var fikk man tilbud om tyggis, frukt osv. Jeg ville ikke være noe dårligere så hver gang jeg ble tilbudt noen godsaker bød jeg på litt god norsk snus. Jeg glemmer ikke uttrykket til en ung herremann og broren som syntes det smakte godt, men måtte støtte seg på et skilt og nektet å spytte den ut selv om jeg insisterte. Priceless :)

Vi hadde fri hver søndag så Lørdagen ble benyttet av alle til et godt Norsk/Svensk kalas i ekte viking ånd. Mjøden i korea var heldigvis noe av det eneste som var billigere enn i norge så dette var vel mottatt blant oss skandinavere (what a surprise) Når man er i et land i Asia forstår man på en måte hvor små vi er oppe på steinrøysa i hjemlige trakter. Seoul by har som eksempel 5 ganger så mange innbyggere som norge. Dette fikk vi erfare når vi var ute på egenhånd i beste bonde i byen stil. Så å si ingen snakket engelsk, så den ene gangen jeg rotet meg bort på vei hjem fikk jeg smertelig erfare hvor store forhold en «liten» by som Ulsan var med sine 1,1 millioner innbyggere. Vi benyttet Søndagene til å se litt av Kultur og natur. Korea er et fint ryddig land med masse fine fjelltopper og frodige grønne åskammer. Vi gikk en lang fjelltur den ene dagen i ekstrem luftfuktighet og varme. Jeg og to kollegaer gikk kun iført sportssHORTS og bar overkropp. Dette var tydeligvis helt stikk i strid med hva samtlige Koreanere vi møtte var vandt med og vi ble tatt på, klemt på og tatt bilde av. Vi ankom toppen og følte oss nesten som rockestjerner der vi tok oss en pust i bakken med en gruppe på ca 15 koreanere som stilte seg opp og tok bilde av oss og ikke utsikten. Thomas den ene kollegaen min med langt hår ble også spurt om han var dame av en gammel nysgjerrig koreaner som kom bort og kløp han i brystvortene helt uten forvarsel, et øyeblikk en skrekreaksjon fra thomas jeg aldri vil glemme.

FRA FRØ TIL REISVERK

**Trevirke som blir brukt til reisverk i hus har ein lang historie bak seg. Veien fra frø til "reisverk" er lang og går gjennom mange generasjonar og krev mykje arbeid. Dagens profesjonelle maskiner og fabrikkar har gjort dette mykje enklare enn for 100 år si-
dan. Eg skal gjengi korleis skogen på Haukeland går "frå frø til reisverk".**

Tekst: Lars Olve Haukeland

Hauststorm

Starten på "livet" til våre treslag byrjar enkelt og greit med ein storm. Vinden tek tak i dei modne konglane som heng i toppen av eksisterande trær. Konglane blir spredt rundt i skogen og gjerne frakta vidare med dyr, menneske eller elvar. Jordforholda er avgjerande for om kongla greiar å slå rot eller ikkje. Er jorda av god kvalitet kjem kongla til å slå rot og eit tre er på veg til å vekse opp. I dei første åra er treet særst utsatt for skade. Dyr, menneske og naturkreftene er fiender for det nye treet. Mange dyr ser på det nye treet som ein delikatesse og beitar gjerne på dei nye greinskota som kjem kvart år.

Menneska trakkar ned og brekk greinar, mens naturen kan herje med seg sjølv iform av ulike verfenomen.

Treets liv og vokseperiode

Etter barndommen har treet ein lys framtid. Tilsig av vatn, mineralar i jorda og godt med lys gjer at treet kan vokse så mykje som 0,5 m i året! Man kan også tilføra kunstgjødsel, i små mengdar, dersom man ønskjer at treet skal vekse raskare. For store mengdar kunstgjødsel medfører porøstremasse og treet vil då ikkje lenger vera egna til tømmer for sagbruk. Eit tre som har vekse fritt i skogen utan tilførsel av kunstgjødel innehar dei beste kvalitetar for å bli nytta på sagbruket og seinare som reisverk i eineboligar og hyttar.

Tømmerhogst

På hausten startar prosessen med vinterens tømmerhogst. Dei ulike trea blir merka og det blir laga ein plan på hogsten. Alderen til dei ulike trea som skal huggast kan variera mykje. Nokre tre kan være så gamle som 150 år, mens andre ikkje er meir enn 60-70år. Dette er som nevnt tidligare avhengig av tilsig på vatn, mineralar og ikkje minst lys. Hogsten går føre seg iløpet av vinteren. Det er ein stor fordel med snø og frost i bakken. Dei nedskårne trea vert slepa heim til garden med hjelp av traktor. Snø på vegen gjer slik at tømmeret ikkje blir tilgrisa av stein og skit. Stein og skit vil føra til mykje trøbbel under seinare sagnarbeid. Heime på garden sorterar vi ut det "dårlege" tømmeret. Dette kan vera stokkar som er skeiv, stokkar med skade eller stokkar som er vrid i stamma. Stokkane som blir sortert ut nyttast til ved.

Skjering av tømmeret

Dei ulike trestokkane blir kutta i passende lengd, ca 5m. Stokkane blir deretter stabla i ulike haugar basert på minste diameter på stokken. Dette gjer sjølve sagnarbeidet enklare. Tidleg på våren tek saginga av tømmeret til. Vi nyttar ein bensindreven bandsag for å saga tømmeret. Denne er sær effektiv og veldig moderne. Sjølv sagt kan den ikkje samanliknast med sagene som er montert i dei store treforedlings fabrikkane, men den gjer eit flott arbeid for oss. Sjølv skjeringa av tømmeret krev konsentrasjon. Ein må bruka hovudet og tenkja nøye før ein startar saginga. Det er viktig at kvart materialbord blir likt og at dei har riktige dimensjonar. På denne saga kan man skjere akkurat dei dimensjonane som ein sjølv ønskjer. Dermed kan ein utnytta tømmerstokken optimalt. Det som blir att når stokken er ferdig skjert, er kun 4 yttersider(bark og litt tre), som blir kalla "hun". Denne er ypperlig for bruk til tak på gapahuk, vedskjul og småhytter i skogen. Den kan også følgelig nyttast til ved.

Tørking og bruk

Før tømmeret er klar for bruk, må det gjennomgå ein tørkeprosess. Sevje og anna fuktighet må tørkast ut før materialene kan takast i bruk. Byggjar man noko med fuktig materialer, vil dette vri seg ettarkvart som materialene tørkar. Dette er lite ønskeleg i ein einebolig. Alle materialene blir difor stabla opp på ein vindfull plass. Materialene tørkar fortare når vinden bles gjennom. Det må byggast eit tak over stabelen slik at regnet ikkje kjem inn på materialene. Året etter kan materialene takast i bruk og man kan nytta dei som reisverk og konstruksjonsvirke i eksempelvis ein einebolig.

MALDIVENE: Et paradiset

Tekst og foto: Marius Prestvold

Hvorfor reise til Maldivene?

Maldivene kan by på et maritimt liv uten like, krystallklart vann med eksotiske fisker gjør dykking og snorkling til en helt fantastisk opplevelse. Noen vil si det er som å putte hodet ned i et akvarium.

Gjennomsnittstemperatur på Maldivene er 29 gjennom året, beste tid å besøke Maldivene er fra oktober til mars for å unngå regntiden (det regner så mye at de pumper sanden på stranden tilbake opp på øya slik at øya ikke skal forsvinne ut i havet(!)). Du trenger ikke sko på Maldivene, øyene er helt dekket med sand og alle barer, restauranter og stier er dekket av myk kritthvit sand.

Da det ble klart at meg og Cathinka skulle til Maldivene for andre gang hooket Jon Øyvind meg inn for å skrive en artikkel om hvorfor vi reiser ned til samme sted på relativt kort tid (i 2011 og 2014). I denne artikkelen skal jeg prøve å tease deg litt til å vurdere å gjøre det samme. Ved å reise til Maldivene er du selvsagt garantert sol, varme og paraplydriker.

Det som fascinerer meg mest med Maldivene, er at du bor på stranden i din egen lille bungalow, det vil si ingen pakking av strandbag med håndklær, nok drikke for en hel dag og litt til, solkrem, bøker, blader og alt annet man trenger for å underholde seg selv en dag med heftig soling for så å måtte pakke ned og dra med seg alt som er fullt i sand når du skal hjem igjen. Her er det altså bare å stå opp ta et skritt ut av sengen, på med badebukse/bikini, ta et skritt til så er du på stranden. I vannkanten finner du mange forskjellige dyr som krabber, eremittkreps, haier, skater og masse forskjellige småfisk.

Fakta om Maldivene:

- Består av 27 atoller (koralløyer) med 1192 øyer
- Strekker seg ca 800 kilometer i lengde
- Det er ca 1% av landet som ikke er hav
- Landet befinner seg sør for India og sør vest for Sri Lanka i det Indiske hav
- Befolkningen er på ca 360.000 hvorav ca 100.000 bor i den overbefolkede hovedstaden Male
- Landet er helt avhengig av import og lever av turisme og fiske
- Siden havnivået stiger vil Maldivene, som har høyeste punkt på 2 meter over havet, "snart" forsvinne

Alt er lagt til rette for at du skal slappe av og slippe å tenke på å rekke noe, du skal slippe å bekymre deg du skal bare ha det bra og avslappende. Eneste man må følge med på er når det er tid for mat, spa eller dykketurer, utenom det kan man gjøre akkurat som man vil når man vil det. Det er først når du får hotellregningen du skal begynne å bekymre deg og tenke gjennom hva du egentlig har brukt penger på, når man ikke har hatt noe forhold til penger i løpet av hele ferien (utenom å tipse "ryddemannen" litt ekstra slik at han lager fine dekorasjoner med lakenet i sengen og gir oss ekstra mange håndklær) slår virkeligheten inn når man må gå gjennom to ukers transaksjoner før hjemreise.

Det å reise til Maldivene koster litt mer enn en tur til Syden, men man sitter igjen med en (eller to!) opplevelser for livet.

virkelig er verdt å besøke

Øyen vi reiste til, Kuredu, har et av de største resortene i Maldivene, og at øyen er så stor som den er gjør den også til en av de billigste. Øyen ligger 45 minutter med sjøfly fra Male hvor hovedflyplassen ligger.

Det at øyen heter Kuredu kan om man reiser med en sunnmøring (les Cathinka) bli litt slitsomt, for på ålesundsk blir Kuredu fort til "KOR E DU?", men det kan man lære seg å leve med. Det er flere fordeler med å reise til en litt større øy, som at det er større utvalg av restauranter, spa, flere underholdningstilbud, barer, forskjellige ekskursjoner, rett og slett mer å gjøre på. På Kuredu er det fotballbane, Golfbane (6 hull) + drivingrange og et av Maldivenes største dykkersenter. Vi brukte golfbanen flittig og fikk tørket støv av gamle golfkunnskaper.

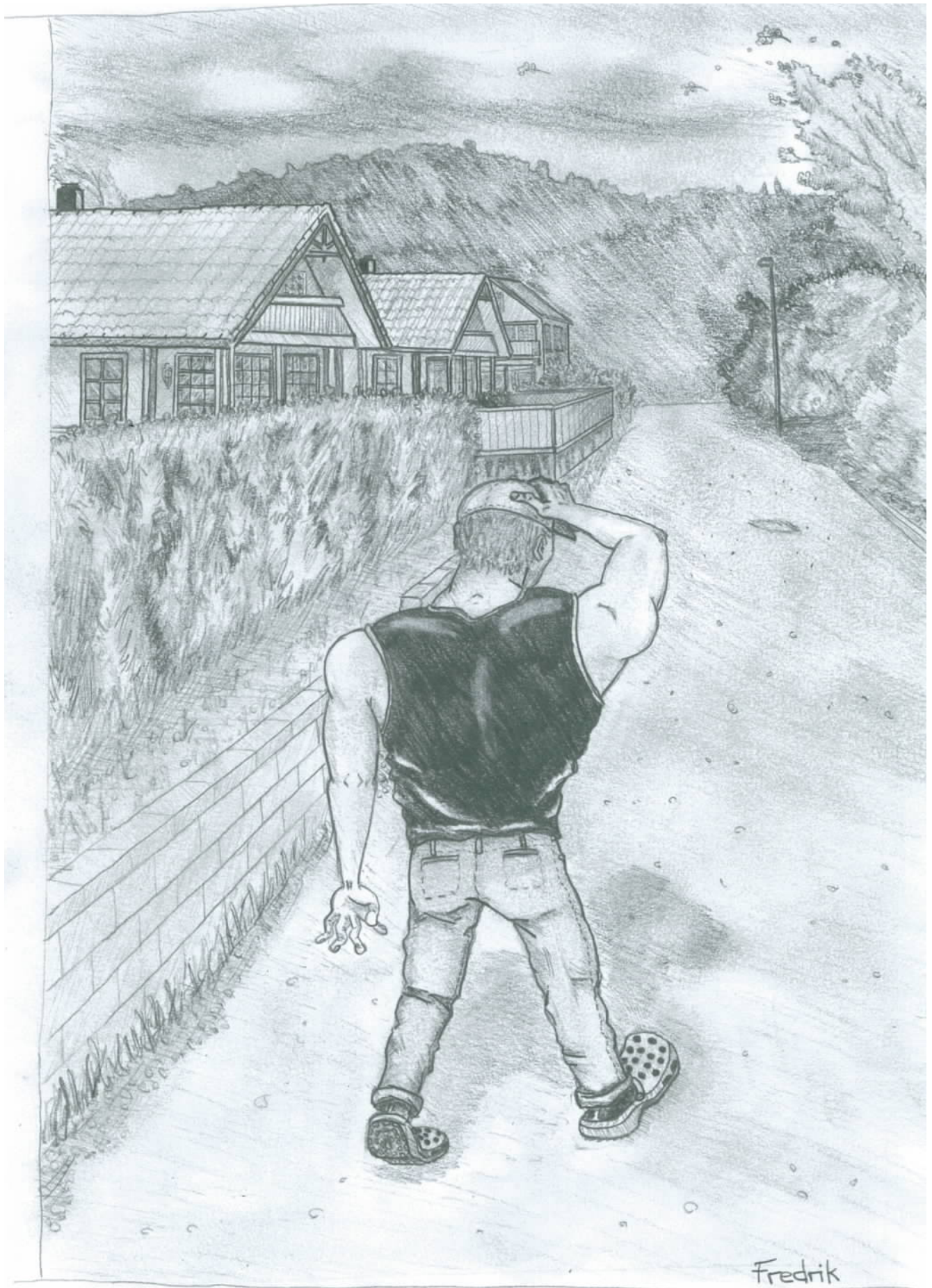
Ulempen med å reise til Maldivene er at når du kommer hjem etter å ha vært der så forventer alle at du er gift eller vertfall forlovet, så da kan dere tenke dere hvordan det da er å komme tilbake fra Maldivene for gang nr 2 (!).

Men det stemmer som folk tror, på ca 14 dager på øyen kunne vi nok fått med oss 14 bryllup. Rundt om på øyen finner du stadig vekk par iført tskjorter med skriften "Honey" på hennes rygg og "Moon" på hans rygg, og begge iført sandaler som lager "Just Married" avtrykk i sanden.

En vanlig dag på Kuredu er omtrent som dette:

1. Våkne av seg selv ferdig utvilt (ha på vekkerklokke til kl 9 i tilfelle oversoving slik at man rekker frokosten)
 2. Gå ut i bakgården på toalettet (de første dagene er det lett å glemme at badet er ute og ikke airconditionet, da får man kanskje seg en fin oppvåkning når man går ut på badet og 29 varmegrader og sol kommer rett i ansiktet)
 3. Kle på seg til frokost (Maldivene er muslimsk land så man må kle seg ordentlig til måltidene, det vil si ingen bar overkropp eller synlig bikini)
 4. Spasere bort til restauranten mens man hilser på alle gartnere, kostedamer (ja de koster/raker sanden på øyen hver dag) og alle andre ansatte som alltid smiler og sier "good morning"
 5. Spise frokost, her får man nesten alt man kan tenke seg (utenom bacon)
 6. Spasere tilbake til bungalowen, ta av seg et par klesplagg og bevege seg et par skritt ut på stranden og sette seg til rette på solsengen (etter man er innsmurt i et par lag solfaktor 30)
 7. Når man har slappet av litt spaserer man (all spasing skjer uten sko så klart) bort til golfbanen for å spille en runde eller to med golf)
 8. Spasere tilbake til stranden for et bad og litt snorkling
 9. Så er det på tide å forberede seg til lunsj
 10. Spise lunsj → Se på lunsj-kakebordet, tenke at om man ikke tar dessert til middag kan man spise litt kake til lunsjen
 11. Spasere tilbake til stranden for å slappe av på solsengen litt (etter litt mer solfaktor 30 er påsmurt)
 12. Så er det tid for en tur på spa, eller enda litt mer golf om man liker det bedre. For de som ønsker å bevege seg litt mer (ute eller inne) kan man gå en tur rundt øyen, det tar ca 45-50 minutt eller man kan trene i det fine treningssenteret på øyen
 13. Nå er det på tide å forberede seg til solnedgangen (som kommer alt for kjappt) Man må sitte klar til å ta bilder for det kan jo være at solnedgangen i dag er enda finere enn den man så i går(!)
 14. Middagstid!!! Alle dager har forskjellige mat-tema i restauranten, vi har vært gjennom "Indian Spices", "Blue lagoon", "Arabic night", "Maldivian night", "Mexican night" osv osv osv... Alt smaker godt! Spise kaker selv om man tenkte at man kun skulle spise kaker til lunsj....
 15. Beveger seg til en av barene for avslapping etter er lang og aktiv dag. Tar seg en drink (av de 4 sidene i bar-menyen som er all inklusive) og tar livet med ro
 16. Spaserer tilbake til bungalowen og gjør seg klar til å legge seg ved å pusse tenner blant gekkoer og andre krypdyr som liker seg på badet etter mørket har kommet
 17. Sleep and repeat! :)
- Nå har dere da fått et lite innblikk i hvordan det er å feriere på Kuredu i Maldivene, så det er bare å benytte sjansen før de forsvinner så "ta deg en tur da vel"!!!! :)

“Den sterke haand”

Tekst og illustrasjon: Fredrik Vik Roettingen

Det var en moerk og stormfull sensommers aften, og Amund var ute og gikk for aa lufte tankene etter noen toeffe uker. Klokken var ni minutter paa ni. Det var ikke egentlig saa moerkt, men for Amund kjentes det slik. Klisjeaktig vil nok mange mene, men fakta faen. Vinden ulte under bremmen paa Amunds roede skyggelue. Det var med noed og naeppe han beholdt den paa i den sterke vinden. Han var veldig glad det ikke regnet i tillegg. Den siste uken hadde bragt med seg et djevlesk vaer, helt utypisk for aarstiden. Regndraaper store nok til aa fylle et fingerboel, og vind som nappet traer opp med roten. Gamle fruier stengtes inne i sine hjem av falne traer, og maatte forsynes med, vel, forsyninger, ved at disse ble sluppet ned gjennom pipen.

Amund var tankefull denne kvelden, der han gikk og funderte paa de siste ukenes strabaser. Han gikk forbi huset til Petter. I huset til Petter drives det med hasardspill. Amund gikk en gang hjem derfra uten sko. Han slapp billig fra det. Andre er ikke like heldig. Amund maa gaa med Crocs denne kvelden.

Amund snek seg fort forbi huset til Petter. Petter er som et rovdyr. Han drar deg inn i hulen sin, og naar han slipper deg der ifra saa er det stor sjanse for at man maa krype hjem i skam, ribbet som en plukket gaas. Og det gjerne ikke foer langt utpaa morgenvisten, noe som kan foere til at man maa aale seg i seng ved siden av fruene, gjerne saann cirka klokken fem paa fem. Petter har skjegg, og bryr seg heller ikke om det er en ukedag.

Amund fortsatte sin tur gjennom gaten sin, mens tankene fortsatte aa kverne rundt de foregaaende ukene. Trygt forbi huset til Petter kunne han ikke unngaa aa tenke paa det; nabolaget. Skeisstoea. For utenom Petter, saa innehar gaten baade en Arne, en Bjoern, en Kjell, en Tom, og en Jan. Navn som mer enn ofte kjennetegner skikkelser i tvilsomme milje. Naa tenker Amund enda mer. Er det mulig at dette kanskje ikke er de tryggeste omgivelser aa oppdra den lille soennen hans i? Han har jo allerede avdekket at det foregaar hasardspill. Foregaar det kanskje langt verre ting? Hvem vet hva Bjoern, som bor noen hus lenger nede i gaten, bedriver utover de sene kveldstimer? Han kommer frem til at det tross alt kunne vaert verre. Han kunne bodd i tungt belastede Os sentrum. Der bor Nils. Nils har rottweiler og roed DAX i haaret. Amund fastslaar at Skeisstoea faar duge en stund til. Han har jo tross alt plantet et plommetre i hagen, og det har enda ikke baaret frukt.

Amund ser ned paa sin venstre haand. Den baerer fortsatt preg av den, for han, skjebnesvangre kvelden noen uker tidligere. Det var da det skjedde. Loerdag tjuesjette juli, totusenog-fjorten. En dag han alltid vil huske. Det startet som en dag i straalende sol, tropevarme, og god stemning med den beste gjengen. Amund synger i kor. Nore Neset Mannskor. Men det er ikke bare sang som staar i fokus her. Det er ogsaa et maal aa stelle i stand gledesfremmende aktiviteter. Det var nettopp dette som gjaldt denne loerdagen. Aarets blaatur gikk av stabelen.

For aa gjoere en kort historie lang. Amund husker at han fullfoerte den obligatoriske halvannenliteren med tvilsom styrkedrikk som ble delt ut ved oppmoete, utvilsomt med et betydelig innhold av ildvann. Han smiler naar han kommer paa at Fredrik smurte ryggen hans med solkrem mens Sigmund tok et hardt grep om koellen. Det var midt i golfkonkurransen paa Bjoernefjorden Golfklubb. Han mener det kan ha vaert solfaktor tolv, av den typen som glinser i solskinnen. Det var en lang dag bestaaende av hjemmebrygget oel, bading, konkurranser og poelser. Og store mengder solfaktor tolv. Dagen naadde sitt klimaks da det ble servert et bedre maaltid i hagen ved Jons residens. Det ble servert kjoett. Det var da det skjedde. Paa slutten av maaltidet. Det gjenstod en kjoettbit, og det var ikke bare Amund som oensket aa fortaere denne. Det ble bestemt at det maatte avgjoeres med en manndomsproeve hvem som skulle faa gleden av aa nyte den siste proteinklumpen. Det skulle avgjoeres ved gipsplateknusing. Mano a mano. Hando a hando.

Amund gikk hardt ut som han pleier. Det begynte bra. Men plutselig, saa fort at ingen kunne begripe det, saa spant situasjonen fullstendig ut av kontroll. Amund tenker i ettertid at det var ren og skjaer galskap. Amund bestemte seg nemlig for aa gjoere konkurransen litt mer spennende.

Han dro pusten, siktet seg inn paa gipsplatebunken som stod for tur. Saa slo han. Hardt. Men denne gangen med venstrehaanden. Amund kjente at noe var galt. Smerten ilte gjennom haanden hans, synet ble sloerete, og nebbet ble blekt. Mellomhaandsknokkelen "os metacarpale V" hadde brukket som en kvist. Amund priset seg lykkelig da han i adrenalinrusen kom paa at Oeystein var tilstede denne kvelden. Doktor Oeystein var tatt opp i koret noen aar i forveien, for at mannscoret skulle moete kravene i beredskapsplanen de hadde utarbeidet paa aarsmoetet. I loepet av faa minutter hadde Oeystein rettet ut igjen Amunds "os metacarpale V", og ogsaa faatt rekvirert en vogn for transport av Amund til naermeste roentgenapparat. Det tok tid aa sveive i gang apparaturet, noe som medfoerte at det ikke var foer utpaa dagen soendag at bruddet ble konstatert, sort paa hvitt. Roentgenapparatet leverer ikke fargebilder. Haanden til Amund ble stoept inn i gips, og han ble doemt til aa ha haanden slik i flere uker.

Amund trasket videre. Det var begynt aa regne naa; kraftig og sidelengs. Amund savnet skoene sine. Petter hadde nok gjort gode kroner paa dem paa nettauksjon. Amund forbannet Crocsene sine, for naa ble favorittstroempene hans vaate. Amund smilte for seg selv. DEM hadde i det minste ikke Petter faatt de sleipe fingrene sine i. Fingrene til Petter fikk Amund til aa se ned paa haanden sin igjen. Det hadde gaatt tre uker og tre dager siden den skjebnesvangre loerdagen. Amund hadde avlagt en visitt til familielegen denne dagen, og var glad for at legen hadde besluttet aa fjerne gipsen. Naa hang bare haanden der og dinglet. Den bar fremdeles preg av den stygge kvestelsen han paadro seg tjuefire dager tidligere. Slik haanden hang der naa, slapp og vaat av horisontalt regn, saa minnet den litt om slipset til Marius paa mannscorets aarsmoetefest noen aar tilbake. Amund var usikker paa om Marius husker dette selv.

Amund har naa kommet tilbake til hjemmet sitt. Det sjarmerende hvite huset paa haugen, som han kjoeppte sammen med Mailinn foer lille Adrian kom til verden. Han gaar bort til muren hvor Volvoen pleier aa staa parkert og fisker frem husnoekkelen fra under en stein i muren. Stein nummer sju dersom man teller fra starten av muren ved innkjørselen. Han gaar inn i gangen og sparker av seg Crocsene. Deretter gaar han inn paa badet for aa ikle seg noen toerre plagg. Favorittstroempene henger han til toerk. Dem kan enda brukes noen dager til foer en runde i vaskemaskinen er noedvendig. Kanskje favorittstroempene varer litt lenger dersom dem unnslipper altfor mange vask med fjortenhundre omdreiningers sentrifugering.

Amund har huset for seg selv denne kvelden. Han gaar paa kjoekkenet og tryller frem fire kyllingfileter til kveldsmat, pent dandert med fire tomater og fire kvaster brokkoli paa en tallerken. Han setter kveldsmaten fra seg paa bordet foran fjernsynet foer han lusker ut paa boden for aa hente seg en iskald en, av eget hjemmebrygg.

Mens kyllingen godgjorde seg i steikeovnen paa tohundre grader, i litt olje, grillkrydder og rosmarin, saa gjorde han klar videospilleren. Han hadde bestemt seg for hvilken film han skulle sette paa til maten da han var ute og manoevrerte Crocsene sine mellom husene i Skeisstoea.

Han plukket frem filmen fra skuffen under fjernsynet. Han har sett den flere ganger foer. En film fra Amerika som heter Scary Movie nummer to, paa engelsk.

Han satte seg og startet filmen. Amund smilte bredt, og humret for seg selv, da han proevde aa spidde en kyllingfilet med gaffelen som han holdt i den noe stakkarslige venstrehaanden. Han hadde kommet paa et sitat fra filmen han nettopp hadde

snurret igang. Han snur den vaate skyggeluen bak frem, gjoer seg klar til aa angripe kyllingen paa nytt, og sier for seg selv, paa engelsk: "Take my strong hand!"

TRE FUN FACTS FRA PSYKOLOGIENS HISTORIE

Tekst: Ketil Berge Lunde

1: Rorschach, eller "Jeg ser et kukmonster"

Hva gjør en psykolog? I populærkulturen, eksempelvis Pondus, ser man en psykolog som enten dagdrømmer eller som selv blir mentalt ustabil av å snakke med pasientene. Det skjer en gang i blant med meg også. Om han ikke dagdrømmer, blir redd eller mentalt ustabil, så ber han pasienten se på noen blekkflekker med instruksjon om å fortelle hva man ser. Det gjør jeg en gang i blant jeg også. Testen kalles for Rorschach. Hermann Rorschach, mannen bak testen, var datidens Brad Pitt.

2: Sigmund Freud brukte kokain

Sigmund Freud, min store helt og mannen som oppfant samtalerterapi, røykte ikke bare 20 sigarer for dagen. (Noe som førte til at han fikk kjevekraft og måtte få kjeveprotese.) Han brukte også kokain. Ikke rart han var produktiv. Etter å bli nektet en universitetsstilling som hjerneforsker, fordi han var jøde, var Freud fast bestemt på å bli berømt ved å finne en medisinsk bruk for kokain. Han var selv strålende fornøyd med kokainets effekter. Så fornøyd var han at han selv også tok en sniff eller to for å friske opp sinnet. Da en kollega av ham fant ut at det kunne brukes som bedøvelsesmiddel for øyet, ble han så misunnelig at han gav opp kokain for godt.

3: FBI var redd en psykolog

Kan psykologer lese tanker og hjernevaske folk? Nei, selvfølgelig ikke. Men FBI var ikke så helt sikker på det under den kalde krigen. B.F. Skinner var en professor ved Harvard som studerte læring. (Rektoren i The Simpsons er oppkalt etter ham!) B.F. Skinner fant ut at man kunne lære duer å gjøre en rekke operasjoner, så lenge de fikk mat når de gjorde de riktige tingene. Han fikk dem for eksempel snu seg i ring når et grønt lys lyste og hakke på en knapp når visse ord ble vist. Folk ble livredd når de så disse eksperimentene. Betydde det at den "skumle" psykologen kunne hjernevaske dem? FBI ble så redd for at B.F. Skinner skulle hjernevaske amerikanere så de ble kommunister at de spionerte på ham.

5217, DET VAKRASTE POSTNUMMERET AV DEI ALLE

-av ein utflytter som lengter heim

Tekst: Henning Herfjord

På Nore Neset har det til alle tider budd karakterer! Desse har skremt oss, gitt oss mykje latter, nokre tårer og fantastiske minner. Ein ekte Nore Nesing i vår generasjon har ein historie om Pusen, Arne Bülow, Seng eller sinte Anny i Skorvatjørno! Det var i områdene Skorvane, Skeismyra og Skorvatjørno det skjedde. Asfalten var fortsatt ikkje kommen til Skeisleira og Stølsmyro kor NNMK vart starta var ikkje påtenkt. Det var fire store leker som samla nabolagets unger, slåball, ti prikk (fotball), bomgjømsel og POG! (Sigmund og noen utvalgte få lekte Bonanza) Det var lite som skapte så mye glede som å rotte seg sammen med Tarjei eller Martin for å knuse noen i POG! Vi beholdt selvfølgelig motstanderne sine POGS, sjølv om det alltid var nokre grinungar som sprang heim og sladra. Sjølv vart vi titt og ofte knust av dei mange Vietnameserne i nabolaget som hadde perfektionert sin bruk av Slammer! Vietnamesarane lærte oss mykje forskjellig, som å spise nudler som chips (tung i ramen med rekesmak er best), stygge strofer på Vietnamesisk og kreative navn på unger. (Seng, Bergen og Snø bodde i Skorvatjørno) I gamle dagar hadde Haga- vik eit eige postkontor med postnummer 5220. På dette postkontoret som låg i kjelleren til Rune, solgte dei skrapelodd. Det gjekk så mykje pengar på lodd at mor til Rune gjekk ner til postdama og gav klar melding om at vi ikkje fekk kjøpa meir lodd! Tenk at posten var med på å gje 10 år gamle gutar spilleproblem!

Busstilbodet på Nore Neset var ikkje til å skryta av i oppveksten. Bussen til Osøyro gjekk fra skulen ti over halv tre og heim att fem over fire, vi holdt oss som regel heime... Det var først når vi begynte på videregående at vi for alvor ble kjent med folk utenfor Nore Neset. Tarjei introduserte oss for nye mennesker han gjekk på gymnaset med, som fortalte oss dei utroligste ting! For første gang så hevda nokon at det ikkje hadde noko å sei om ein caps hadde 8 striper på bremsen! På Nore Neset møtte du ikkje med caps med mindre den hadde 8

striper, uansett kor kul den såg ut. Først telte vi striper, så avgjorde vi om den var kul! Den dag i dag teller eg striper før eg tar på meg ein cap. Dagens ungdom hevder at det er klistremerker på bremsen som avgjør om capsen er ekte. Men alle veit jo at klistremerker lett kan flyttes, striper må syes på, gjennom ein hard brem, ferdig diskutert! Vi trodde blindt på påstanden om at CD-brennerne kun kunne brenne et visst antall CDer, som regel 500 eller 1000 kopier før dei var brukt opp. Det var grunnen til at fleire ikkje ville brenne cder for oss. Jon Øyvind som den dataguruen han var og er, hevda at dette ikkje var tilfelle, gjengen fra Os hadde aldri hørt om dette! Det var ein glede å bli venn med han for han var slett ikkje gniten på brenneren sin! Eg lurar fortsatt på kven det var som satte ut det ryktet om brennerne, eg tenker at det må ha vært ein som var drittlei av å brenne Absolutt Music cder til oss.

Det er ein glede å høyre at fleire i mannskoret har slått seg ned på Nore Neset, og ventar barn som kjem til å bli ekte Nore Nesingar! Sjølv har eg gått til anskaffelse av eigeidom med postnummer 5217! Savnet etter Nore Neset vart dempa når eg kjøpte ein del av staden, sjølv om eigendommen ligg i grenseland til Øyane... Midt i storumbakken ligg der eit gods i skogen, det treng litt kjærleik, men er ein skatt! Ei lita hytte som er shabby chic, på grensa til berre shabby... Eg er glad for at det er mange hantverkere og handlangere i mannskoret! Så bruk tiden godt til å skaffe dykk gyldig dugnadsfravær...

JULEØLTEST 2014

Årets Juleølsmaking gikk av stabelen 28.11.2014 hjemme hos Rune P. Skåtøy.
Det var 7 deltagere med superfølsomme struper og ganer som stilte opp:

- Rune (NNMK medlem)
- Martin (NNMK medlem)
- Jon (NNMK medlem)
- Marius (NNMK medlem)
- Lars Erik (Kamerat at Rune)
- Christian (Kamerat av Rune)
- Andrii (Kamerat av Rune)

Plass	ØL Sort	Smak Karakter 1-10
1	Erdinger Juleøl	7,3
2	Jacobsen Juleøl	6,5
3	Sagene Sterk Jul	5,8
4	Kinn julefred 6,7%	5,6
5	Ægir Hod Julebrygg	5,6
6	Lervigs Jul	5,5
7	Tuborg Julebrygg	5,5
8	Hansa Juleøl	4,5
9	Trygves Christmas Ale	4,3
10	Aass Julebrygg	4,2
11	Delirium Christmas	4,2
12	Ladegårds Juleøl	4,2
13	Midtjuls Julebrygg	4,2
14	Ægir Julebrygg (Rød Etikett)	4
15	Trygve's Stout	3,8
16	Mack Julebrygg	3,5
17	Hansa Julebrygg	3,5
18	Carolus Christmas Beer	3,3
19	Trygves Juleøl med hvit kork	3,3
20	Ringnes Julebrygg	2,3
21	Clausthaler	1

I år testet vi en blanding av pol øl, butikk øl og hjemmelaget øl. Til sammen var det 21 ulike øl-sorter. Dette var en blindtest. Ingen av deltagerne viste hvilke øl-sorter det fikk til enhver tid. Jeg kan med god samvittighet si på vegne av hele testpanelet at det er ganske mange gode juleøl å få tak i på markedet, men det er også en håndfull som ikke falt i smak.

Den store vinneren av årets juleøl smaking var Erdinger Schneeweisse 5,6% alkohol.

Tekst og foto: Rune Pedersen Skåtøy

EIE VS LEIE - HVA ER BEST?

Nå når de fleste medlemmene i mannskoret begynner å bevege seg inn i en alder der det er naturlig å slå seg til ro en plass med sin hustru, 1,4 barn, stasjonsvogn og hund er det også vanlig å kjøpe seg en bolig for å huse sin familie. Siden jeg også er på den samme alderen som de fleste andre i koret har jeg fått flere spørsmål om når jeg har tenkt å kjøpe meg bolig. Når jeg har svart at jeg ikke har noe ønske om å kjøpe meg bolig med det første er det mange som ser forundret på meg.

Tekst: Adrian Halhjem Sælen

Flere argumenter har også blitt sendt i min retning som f.eks:

- "Jeg kjøpte min bolig for X og nå er den verdt X+Y!"
- "Du må jo bare komme deg inn på markedet så kjapt som mulig"
- "Å leie er jo det samme som å kaste penger rett ut vinduet!"

Jeg har prøvd å forklare hvorfor disse argumentene ikke alltid holder vann og hvorfor det for meg er riktig å leie akkurat nå, men det er ofte litt vrient å gjøre sånn på sparket under ett vorspiel eller øving. Derfor tenkte jeg å benytte anledningen til å prøve å forklare hvorfor jeg ikke ser på det som gunstig å kjøpe bolig i mitt tilfelle.

Planen var å vise dette ved å gjøre en sammenligning av kjøp og leie, og hvordan mine tanker går rundt dette.

P.S. Denne teksten er ikke ment som et angrep på de av dere som har kjøpt bolig. Det finnes mange gode grunner til å kjøpe seg en egen bolig, men om man kjøper bolig der det eneste formålet er å tjene penger så vil jeg argumentere med at det finnes investeringsformer som kan være langt bedre egnet.

Kaster man bort penger ved å leie?

Denne hører jeg ofte. Veldig ofte. Og det for de som har gått over fra å leie bolig til å eie sin egen har sikkert merket at man ofte ikke betaler mye mer i renter og avdrag enn det man betalte i leie. Og da burde det vel være ganske klart at man burde gå til innkjøp av bolig om man har råd til dette?

Så enkelt er det dessverre ikke. La oss gå igjennom et eksempel for å vise hvorfor kjøp og leie er nogenlunde det samme:

Jeg tok en titt på noen boliger i Sandviken i Bergen (jeg liker meg godt her:) og fant en som kunne vært aktuell for meg og Vilde. 3 roms og 83kvm til litt over 3 millioner. Her vil jeg benytte ett serielån da dette er hva jeg ville valgt personlig (ble gjort oppmerksom på at annuitetslån er det mest vanlige og gjorde beregningene for dette også, det blir mye det samme). Om jeg gjør utregningene for dette ville jeg endt opp med å måtte betale ca. 15000 i måneden (7000 i avdrag og 8000 i renter) på ett lån på 2,55 millioner. Om jeg leter etter en bolig med tilsvarende standard som jeg kan leie finner jeg noe til omtrent 13500 i måneden. Dette skulle vel tilsi at eierskap er langt bedre?

Flere utgifter ved eierskap

Det ser ut til at det er mange gjør en feil ved å glemme å inkludere andre utgifter man har som huseier. Her har man ting som felleskostnader, kommunale avgifter, vedlikehold (vesentlig utgift), forsikring og annet. Om jeg legger til dette kommer jeg opp i en månedlig utgift på 18700. Men om vi trekker fra avdrag så er det fortsatt mer lønnsomt å eie enn å leie.

Men det er enda flere faktorer en må legge til grunn. Vi må ta hensyn til at den besparelsen man har som leietaker kan brukes i alternative investeringer. Pengene en "sparer" ved å ikke måtte betale avdrag og sette av egenkapital kan plasseres i f.eks. aksjer. Legger vi til dette kommer vi frem til at den økonomiske forskjellen mellom disse to sparingsformene er nokså liten.

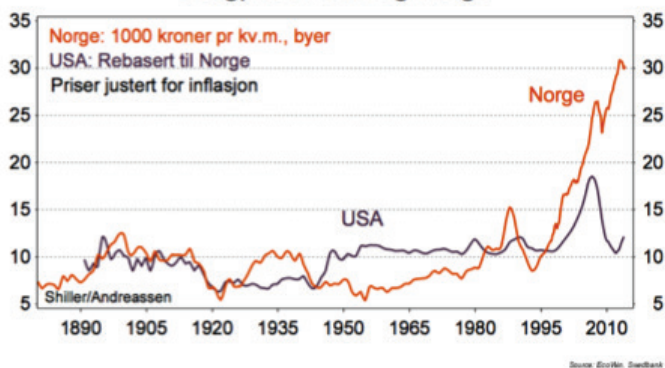
Men hva med boligprisveksten?

Noen vil kanskje kontre dette med at boligpriser har jo steget med nesten det samme som aksjer over de siste 30 årene, og det er riktig. Men hvorfor stoppe der? Om vi ser over de siste 100 årene så knuser aksjer boligprisveksten med en ganske klar margin (10% vs 3%). I tillegg kommer det også an på hva man tror kommer til å skje fremover - kan priser på boliger faktisk vokse med 10% årlig for alltid?

I tillegg må man tenke på at rentenivået er på noe av det laveste den har vært i historien til Norge. Den eneste perioden den har vært nede på 3% tallet har vært i etter andre verdenskrig. I perioden mellom 1972 og 1992 hadde vi en snittrente på 10%(!). Fra 1992 til 2006 lå renten mellom 5 og 7 prosent. Hadde jeg tatt opp lån med en rente på 6.5% hadde bare rentene vært høyere enn leieprisen!

Noter også at om vi øker renten til over 4% så begynner med en gang fordelene ved å leie å komme til syne. Ved 6% (som ikke er ett unormalt nivå historisk sett) kan de nærmest ikke sammenlignes.

Boligpriser USA og Norge

Så er det faktisk best å leie?

Her må man an sin egen situasjon og finne ut om det er det riktige for den enkelte. Det er andre grunner enn de monetære som burde ligge til grunn når man vurderer boligkjøp. Mange liker veldig godt tanken på å ha eie noe selv, ha ett sted man kan kalle sitt eget. Vite at man råder over boligen og kan gjøre (nesten) hva man vil er verdt noe for mange. Det er også en sikkerhet mot å måtte flytte ut som kan komme til å skje ved leie. I tillegg er det også en form for "tvungen" sparing. Det er ikke alltid jeg klarer å sette av like mye som jeg kunne tenkt til sparing, men om man som boligeier ikke betaler avdragene så kommer banken å krever de inn for deg.

Håper ikke folk nå tror poenget mitt var at det er smartere å leie enn å eie, langt derifra. Slik markedet er akkurat nå er jeg faktisk veldig misunnelig på boligeiere! Men jeg tror personlig at det ikke kommer til å fortsette og at forskjellene kommer til å jevne seg ut på ett vis. Jeg kommer nok til å gå til innkjøp av bolig i nær fremtid og ta del i morroa :)

NNMKs aktivitetside

ved Sverre Soløy

VITSESPALTEN

Two priests are out driving one day when they get pulled over by a police officer.

The cop approaches the priests vehicle and says to the driver "Sorry to pull you over father, but we're looking for a couple of child molesters"

The two priests look at each other for a few moments and have a few quiet words to each other. The driver turns back to the cop and says;
"Alright officer, we'll do it"

A man walks into a library and says to the librarian, "do you have that book for men with small penises?"
The librarian looks on her computer and says, "I don't know if it's in yet."
"Yeah that's the one"

Jobintervju: "Hva er din største svakhet?"
"Ærlighet."
"Jeg tror ikke ærlighet er en svakhet."
"Æ gir me nu farsken i ka du trur."

En venn spurte meg om han kunne krasje over på sofaen i kveld. Jeg måtte forklare ham at jeg er gift nå og det er der jeg sover..

Når jeg var ung så spurte jeg moren min hvor mye et par var. Hun svarte "Åh, to eller tre". Og hun lurte på hvorfor ekteskapet hennes ikke fungerte..

En mann kommer hjem en dag og finner at konen er borte. Han går på kjøkkenet for å finne en lapp på kjøleskapet der det står: "Dette fungerer ikke lengre, jeg har pakket mine kofferter og dratt til min mor."
Forvirret, åpner mannen kjøleskapet og tenker for seg selv, "Vel, lyset står på og ølet er kaldt. Hva er det hun snakker om?"

So a cop knocked on my door this morning. He asked, "sir we believe your dog has been chasing a boy up the road on his bike." I replied, "sorry officer, you must have the wrong house. My dog doesn't own a bike."

A wife, being the romantic sort, sent her husband a text: "If you are sleeping, send me your dreams. If you are laughing, send me your smile. If you are eating, send me a bite. If you are drinking send me a sip. If you are crying, send me your tears. I love you!" The husband, typically non-romantic, replied: "I am on the toilet. Please advise."

Kjæresten sa jeg måtte slutte å etterligne en flamingo. Jeg måtte sette foten ned.

There's a support group for people addicted to plastic surgery. The head of the group walks in and says, "I'm seeing a lot of new faces this week, and I have to say I'm pretty disappointed."

JULEQUIZ

1. Hva er den kaldeste registrerte værtemperaturen i Norge?

- a) -52,3 grader
- b) -51,4 grader
- c) -54,3 grader
- d) -69 grader

2. Hvor mange gullmedaljer har Norge tatt i de olympiske vinterleker?

- a) 118
- b) 111
- c) 104
- d) 69

3. Hvor skal de neste olympiske vinterleker arrangeres?

- a) Pyeongchang
- b) Pyeongyang
- c) Pyeonglang
- d) Pyeongdong

4. Hva het de tre vise men?

- a) Jakob, Peter og Johannes
- b) Abel, Lukas og Benjamin
- c) Kaspar, Melchior og Baltazar
- d) Kyrre, Frank og Bernt-Roger

5. De tre vise menn hadde med seg hvilke gaver til Jesusbarnet?

- a) Gull, røkelse og myrra
- b) Gull, korn og skinn
- c) Mynter, leirgods og skinn
- d) Røkelse, duftlys og en Barry White cd

6. Jesus ble født i en stall... hvorfor?

- a) En mente at dyra brakte lykke for barnet
- b) Ingen ledige rom i herbergene
- c) Moren bodde i en stall
- d) Hesten var jordmor

7. Hvordan ønsker vi "god jul" på tysk?

- a) Frohe Weihnachten
- b) Ausgezeichnete Weihnachten
- c) Sehr gute Weihnachten
- d) Heil Weihnachten

8. I Musevisa, hva får musene som liker noe søtt?

- a) Sukkerbit
- b) Eplebit
- c) Dropspapir
- d) Diabetes

9. Går isbjørnen i hi?

- a) Ja
- b) Nei
- c) Kun gravide binner
- d) Av og til

10. Siden 1966 har folk i Gävle i Sverige laget en 13 meter høy julebukk. Hva gjør de med den?

- a) De ser hvor mange barn de kan putte i den
- b) De ruller den i Gävlesjøen og synger julesanger
- c) De danser rundt den og synger julesanger
- d) De prøver forgjeves å stoppe den fra å bli brent ned av brannstifere

Svar quiz:
1) b
2) a
3) a
4) c
5) a
6) b
7) a
8) c
9) c
10) b

MURPROSJEKT I STORESTRAUMEN 2014

Tekst og foto: Sigmund Nagell Dahl

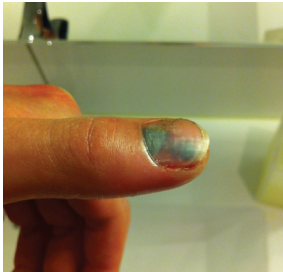
Murprosjektet ble satt i gang i samarbeid med naboen. Grunnet en høgdeforskjell på ca 1m (vi bor øverst), ble vi enige om å bare kjøre på med å lage mur. Vi delte utgiftene 50/50. Veldig greit.

Vi starta med å grave, leide oss minigraver og satt i gang. Vatra opp muren med singel for god drenering i bunn og snekra opp forskalingen. Steinen vi brukte skulle stables tørt (uten sement mellom lagene) så då var vi avhengig av å få en solid såle for å kunne stable steinen. Steinen heiter "Mini Splitt Støttemur". Muren ble 15m i lengde og 85cm høg.

Den dagen vi kjørte på å blanda sement skulle jeg spikre på plass avstiverene på toppen av forskalingen og bomma "LITT" på spikeren og drylte til rett på tommelen. Det var et slag der jeg ikke nølte engang..... Det kom et par gloser då ja... (resultatet ser du på bilde).

Dette året går inn i historiebøkene som det året der det var mur som sto i fokus i Storestraumen 22. I enden av muren mot veien så måtte jeg lage ett hjørne for å få styrke til å holde alt sammen. Jeg fortsatte med å sette opp systemblokker, 12 paller med Systemblokker 40X20 kom levert på tunet. Langsiden er 29m og hver 40 cm borra jeg ned hull til armering på murkanten til støvveggen ned mot E39.

Jobben med å plassere ut 432 systemblokker var svært tidkrevende og det ble mange seine kvelder. Mellom hvert lag i høyden har jeg lagt ned armering. Dette skal sørge for å få den styrken jeg trenger og har behov for. Borgen Betong leverte sement til å legge i blokkene, her gikk det med ca 3 kubikk.

Muren sto i ca 3 uker etter betongen var fylt. Då var det bare å mata på med minigarver fra Os Hageservice for å planere ut og fylle inntil muren. Dette har resultert i at vi har fått maksimalt ut av arealet på tomten, og fått alt opp i samme nivå på nedsiden av huset.

Dette var ett lite bidrag til årets NNMK avis og dere er hjertelig velkommen til å komme på besøk.

En kort innføring i ugift samliv – samboeravtale

Til tross for mange giftesyke fruer, er de fleste parene i mannskoret ugifte. Jeg tipper at 0 % eller i hvert fall under 10 % av parene har inngått samboeravtale.

Tekst: Tarjei Hovland

Dette byr for så vidt ikke på problemer i dag, men etter hvert som forholdene manifesterer seg i flere og flere materielle verdier – kan det gi grunnlag for tilsvarende større problemer dersom man først skulle skulle lag. De fleste som skriver samboeravtale, gjør det for å regulere det økonomiske forholdet i parforholdet i tilfelle brudd. Uten sammenligning for øvrig, kan betydningen av en samboeravtale til en viss grad illustreres ved å se hen til den daglige betydningen av forsikringsavtaler: Forsikringsavtalen er ikke et forhold man har et bevisst forhold til, men når uhellet først er ute er man som regel takknemlig for at ens verdier er forsikret.

Ved ekteskap har man lovregler som i stor grad regulerer det økonomiske mellomværende mellom ektefellene, også for det tilfellet at man skilles. Jeg går ikke nærmere inn på dette her, men sparer det til en fremtidig utgave av NNMK-avisen. Hvis du ikke klarer å vente, vet du hvem du skal ringe.

Noen misforstår, og tror at man automatisk har krav på deler av verdien av partnerens eiendeler dersom samboerforholdet tar slutt. Dette er ikke korrekt. Utgangspunktet er at hver og en selv eier den lønn man innbringer og de gjenstander man eventuelt måtte kjøpe. Det er kun det man erverver i fellesskap – for eksempel kjøper eller mottar i gave – som man blir eier av sammen.

I dette tilfellet er gjenstanden i sameie. Med mindre det er holdepunkter for annet, vil man som regel lege til grunn at gjenstanden er eiet med $\frac{1}{2}$ hver. Den rådighet over sameietingen kan dere regulere i avtale, og det kan godt være i samboeravtalen. Bakgrunnsretten er først og fremst sameieloven, som gjelder så langt deres avtale ikke sier noe annet.

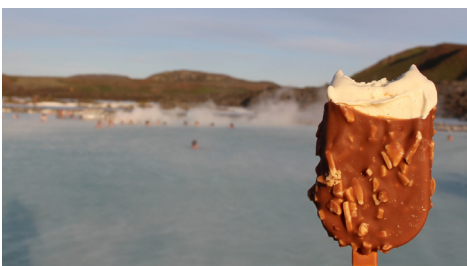
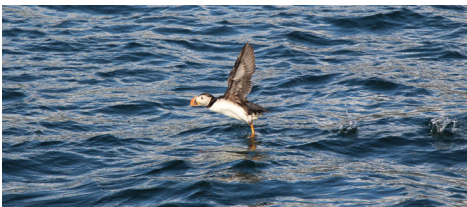
At en gjenstand er i sameie mellom dere, får mange konsekvenser. En av dem er at din partners kreditorer ikke kan ta beslag (og senere tvangsselge) din andel. (Men her er det vesentlige unntak. Man må sikre rettsvern for sin andel. Eier dere for eksempel en bolig med $\frac{1}{2}$ hver, men kun den ene står oppført (tinglyst) som hjemmelshaver i grunnboken, kan man

risikere at kreditorer får ta utlegg i hele eiendommen – også din del!)

Ved opphør av samboerskapet er den store hovedregelen at hver og en tar med seg ut av samboerskapet de verdier man selv eier. Det hender ikke sjeldent at man i disse tilfellene blir uenige om hvem som har eiendomsretten til enkelte gjenstander. Dersom man ikke blir enige om hvem som er eier, kan det i verste fall være at spørsmålet må avgjøres av domstolen. Slike uklare situasjoner vil man imidlertid unngå ved en solid samboeravtale. I en slik avtale kan man for eksempel både regulere eierforholdene på avtaletidspunktet, men også ta høyde for fremtidige uenigheter om eierforhold.

Et unntak fra utgangspunktet om at hver og en tar med seg de verdier man selv eier, er at den ene samboeren under visse forutsetninger kan ha opparbeidet seg et krav på vederlag for berikelse av den andre. Et eksempel kan være at kvinnen i forholdet eier boligen, mens mannen over lengre tid har tilført eiendommen verdi for eksempel gjennom å bidra med penger til oppussing. Det skal dog ganske mye til for å opparbeide seg en slik rettighet.

Moralen i dette innlegget er at man bør vurdere å skrive samboeravtale, i hvert fall hvis man skal investere i dyrere objekter sammen – for eksempel bolig. Mer informasjon om dette kan innhentes ved henvendelse til undertegnede. Jeg tilføyer for ordens skyld at når det gjelder samboeres lovfestede rett til arv etter hverandre, er dette langt mer begrenset enn ektefellers lovbestemte rett på arv. Dersom en har, har hatt eller venter barn med avdøde, har en rett på arv tilsvarende 4 ganger folketrygdens grunnbeløp (p.t. kr 88 370 x4) minstearv etter arveloven § 28b. Dersom man ikke har, har hatt eller venter barn med avdøde, har man kun rett til arv dersom det er fastsatt i testament. Det er altså ikke nok å regulere situasjonen etter den enes død i samboeravtale, man må i så fall skrive testament. Et testament må følge lovens formkrav, og kan deponeres i tingretten for oppbevaring (slik at man er trygg på at testamentet blir kjent etter ens død).

9 kjappe Islandtips

Tekst: Jon Øyvind Tøsdal

1. Et pølse som Clinton
Bæjarins Beztu Pylsur er ei lita pølsebu nær havna i Reykjavik, der visstnok 70 % av innbyggjarane på Island har ete, så då måtte Bill Clinton òg. Og James Hetfield. Og underteikna. Smakte godt.
2. Ta ein sykkeltur i Reykjavik
Reykjavik er ein liten by, dermed kjapp å koma seg rundt i. Lån ein sykkel, sjå mykje.
3. Fisland
Store delar av Island luktar svovel, fis, rotne egg. Spesielt varmvatnet, så ein dusj på hotellet kan bli ei stinkande oppleving.
Årsaka til dette er at geotermisk energi - varme frå jordas indre - vert nytta til oppvarming.
4. Bad i den blå lagune
Varmt året rundt, masse mineralar, bar uti vatnet, gode greie. Kan ikkje samanliknast med det blå Lagunen storsenter.
5. Høge prisar
Ein øl kostar nærare 1000 kr, og ein restaurantmiddag gjerne det femdoble. Mange morosame prisar - grunna kronkursen.
6. Sjå etter trehus
Lukke til med å finna eit trehus. Vi fann ingen. Mur og bølgeblekk overalt.
7. Dra på ketilbergelundefugl-safari
Massevis av ketilbergelundefuglar på ei øy rett utanfor Reykjavik.
8. Geysir
Ingen tur til Island utan å sjå fenomenet geysir. Biletet viser Strokkur, som sprutar kokande vatn kvart 2-6 minutt. Fare for brannskade - bekkane i området held 80-100 grader.
9. Island
Å dra til Island utan å eta is blir som ein tur i Øvre Hamburgersmauet utan hamburger, eller ein morgon utan morgonbrød. Et masse is.

FRA VIDDEN TIL TALLERKEN

Jeg har alltid interessert meg for jakt, men har til nå kun forsøkt meg på småviltjakt med varierende utfall. Så da mulighet for reinsdyrjakt på Hardangerviddene bydde seg en torsdag formiddag, meldte jeg min interesse umiddelbart. Det var da min tidligere arbeidsgiver Bård Lyssand som hadde planer om å ta seg en jakttur da han hadde fellingstillatelse på 2 reinsdyr denne høsten. Som en ekstra gulrot mente Bård at det skulle være mulig for meg å kjøpe jaktkort også. Etter litt om og men fikk jeg jaggu to fellingstillatelser bekreftet uken etter, og onsdag formiddag var vi på vei til Kinsarvik for å vente på helikoptertransport inn på viddene.

Tekst: Trygve Berentzen Foto: Trygve Berentzen og ut.no Kart: seeiendom.no

Da vi sto klar for å bli innflydd til Hardangerviddene får vi en kjipt beskjed om at vi antagelig ikke kom oss inn denne dag grunnet tjukk tåke. Vi la oss derfor ned på litt i bilen for å avvete situasjonen, og en time senere ble vi vekket og vi skulle gjøre et forsøk på å fuge innover.

Vi ankommer Litloshytten i dårlig vær og tar inn på sikringshytten like ved. Rapportene fra de andre jegerne tilsier at vi høyst sannsynlig er for sent ute til jakten da området nettopp har vært proppfullt av reinsdyr på alle kanter. Det var jaktet utrolig mange dyr i dagene før vi ankom viddene og vi kunne ikke gjøre annet enn å krysse fingrene på at det fremdeles skulle være sorten der en dag og to til.

Torsdag morgen står vi tidlig opp og ser at været blir strålende. Vi hiver innpå en solid sikringskost bestående av selvsagt egg og bacon med mer. I 8 tiden er vi på vei inn i terrenget og vi går mot en fjellet "Vetlekoll" som vi ble anbefalt av andre jegere.

Jeg får høre at reinsjakten kan bestå av fryktelig mange timer med å se gjennom kikkerten, og vi skal derfor finne oss en plass høyt oppe med god oversikt utover området. Det går ikke lange tiden før Bård spotter noen dyr gode 700 meter nede i dalen. De sto slik til at det var usikkert om dette kun var noen få dyr eller om det var enden av en stor flokk. Vi hiver på oss sekkene og sniker oss nedover mot dyrene på en liten høyde. Sekkene parkeres og vi tar med børsene og lister oss frem på et høydedrag over hvor vi så de. Vi kikker nøye etter de men de er tørket vekk. Vi sniker oss videre utpå kantene og får øye på en enkel simle og kalv som ligger og hviler på en fjellhulle som vi får has på.

Så er det opp med kikkerten, og der ser vi en flokk på ca 100 dyr som er på vei oppover hvor vi nettopp kom fra. Dyrene var forholdsvis rolig og beveget seg sakte, så vi bestemmer oss for å jakte etter de. Merkelig nok, så vi aldri noe mer til denne flokken, og jeg må innrømme at jeg ble litt forbauset over at en såpass stor flokk med dyr kunne fordufte. Vi fortsatte uansett rundt hele fjellet og fikk oss en god tur for å lete etter dyrene.

Da vi nesten var tilbake til dyrene som var skutt for å gjøre de opp, ser vi tilfeldig en mikroflokk på 5 reinsdyr i lett joggings litt nede i dalen. Vi går umiddelbart i jaktmodus og beiner bortover høyden for å avskjære de på en tenkt plass. Og akkurat som vi planlagte kom dyrene på perfekt skytehold, hvor vi begge hadde godt anlegg slik at vi fikk plukket med oss to dyr til.

Så denne jaktturen gikk jo fullstendig over all forventning med strålende vær og 4 dyr nedlagt før kl 13.00 på vår første jaktdag. Jeg blir fort fortalt at jeg ikke kan forvente tilsvarende resultat neste år, da det ikke er helt uvanlig å ikke se dyr i det hele tatt.

Vi vommer ut dyrene og bærer med oss to dyr samme dag tilbake til hytten og de andre to dyrene lar vi ligge i terrenget for så å hente de ut neste dag. Helikoptertransporten tilbake fra vidden blir bestilt og vi har knapt 2 døgn på vidden og full pott på dyr. Luksus!

Men som alle jegere vet, kommer det masse arbeid mellom skyting og spising. Dyrene skal slaktes og parteres, før de blir merket og pakket for nedfrysing.

Jeg valgte også å ta en del av kjøttet å kverne det til kjøttdeig slik at jeg har noen lettvinde middager klare i frysen.

Så er det bare å hive seg rundt på kjøkkenet når alt grovarbeidet er gjort, koke kraft, lage frikasse og steke reinsdyrskanken for så å servere til familien.

En kommentar til "Rustdommen", Høyesteretts dom i Rt. 2013 s. 865

Tekst: Tarjei Hovland

En sak som jeg har diskutert med noen av mannskorets medlemmer er "Rustdommen" fra 13. juni 2013. Ettersom flere av oss er lykkelige eiere av rusteglade bilklenodier – eller for øvrig andre ting som i egenskap av å være definert kan bli utsatt for en mangel – er det på sin plass med en kort redegjørelse av dommen og dens betydning for din reklamasjonsrett.

Forbrukerkjøpsloven § 27 første ledd bestemmer at forbrukeren må reklamere til selgeren "innen rimelig tid" etter at forbrukeren oppdaget eller burde ha oppdaget mangelen. Dette er en relativt frist, i den forstand at den begynner å løpe fra et relativt tidspunkt. '

Dette i motsetning til § 27 andre ledd, som inneholder to forskjellige absolutte reklamasjonsfrister: Utgangspunktet er at reklamasjon må skjer senest to år etter at forbrukeren overtok tingen. Men, dersom tingen er ment å vare vesentlig lengre, er fristen for å reklamere fem år. Dersom du først oppdaget eller burde ha oppdaget mangelen ved gjenstanden du har kjøpt etter at den absolutte reklamasjonsfristen er utløpt, hjelper det altså ikke at du reklamerte "innen rimelig tid" etter bestemmelsens første ledd.

Saken i Rustdommen gjaldt forståelsen av den absolutte reklamasjonsfristen i § 27 andre ledd på 5 år. I saken hadde kjøperen av en bruktbil først reklamert innen utløpet av alle reklamasjonsfrister på en mangel i form av rustskade, og selgeren hadde foretatt utbedring av denne. Senere oppdaget kjøperen nye utslag av den samme rustskaden. Bilselgerens utbedringsforsøk var altså mislykket.

Forholdet var at dette ble oppdaget seks år etter bilkjøpet, og altså etter den absolutte reklamasjonsfristen på 5 år (denne kom til anvendelse fordi bilen var ment å holde vesentlig lengre uten den aktuelle rustskaden). Høyesterett konkluderte med at den absolutte reklamasjonsfristen i andre ledd ikke fortsetter å løpe for mangelsinnsigelser mot selgers utbedringsforsøk knyttet til mangler som det allerede er rettidig reklamert over. Men samtidig uttalte Høyesterett at reklamasjonsfristen i § 27 første ledd får anvendelse når kjøper vil fremme krav på at den utbedringen som er foretatt av selger ikke er kontraktsmessig.

Oppsummert kan du dermed legge til grunn at i tilfeller hvor du har reklamert rettidig over mangel til selger og hvor selger foretar et mislykket utbedringsforsøk, vil din rett til å få mangelen ubedret ikke avskjæres av de absolutte reklamasjonsfristene i forbrukerkjøpsloven § 27 andre ledd. Men du må likevel reklamere innen rimelig tid etter at du oppdaget eller burde ha oppdaget at utbedringsforsøket var mangelfullt!

Enkel skatteberegning

Dette dokumentet inneholder et eksempel på enkel skatteberegning for skattebetaler i klasse 1. Til slutt følger forklaringer på de viktigste og vanligste skattebegrepene, og diagrammer som viser skattesatsene.

Tekst: Vebjørn Tveiterås

Eksempel på skatteberegning

Antagelser:

1. Personinntekt på 550 000 kroner. Dette inneholder vanlig lønn, feriepenger og kapitalinntekter.
2. Renteutgifter på tilsammen 70 000 kroner. Dette inneholder renter på huslån, studielån og andre lån.
3. Ingen kapitalinntekter (inkludert renteinntekter).

Det betales hovedsakelig tre typer skatt, trygdeavgift på 8,2 %, skatt til staten på 27 %, og eventuell toppskatt. I praksis regnes det ut hvor mye skatt man skal betale for hele året, og så deles dette beløpet på 10,5 måneder. Man betaler altså full skatt på både feriepenger og lønn i desember, man betaler det bare i andre deler av året. Beregningene for eksempelet er først vist i tabellform, deretter følger forklaring med diagrammer.

Inndata

Personinntekt	550 000
Renteutgifter	70 000

Beregninger

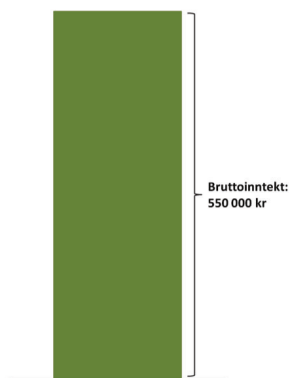
Grunnlag for skatt til staten (Inntekt - renter - fradrag)	347 050
Grunnlag for trygdeavgift	550 000
Grunnlag for toppskatt 1	22 600
Grunnlag for toppskatt 2	0

Skatt til staten	93 704
Trygdeavgift	45 100
Toppskatt 1	2 034
Toppskatt 2	0
Total skatt	140 838

Skatt i prosent	25,6 %
Skatt i prosent for 10,5 måneder	29,3 %

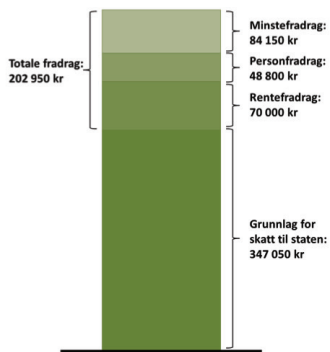
Satser 2014

Skatt til staten	27 %
Trygdeavgift	8,2 %
Toppskatt 1	9 %
Toppskatt 2	12 %
Toppskatt 1 nivå	257 400
Toppskatt 2 nivå	857 300
Minstefradrag	84 150
Personfradrag	48 800

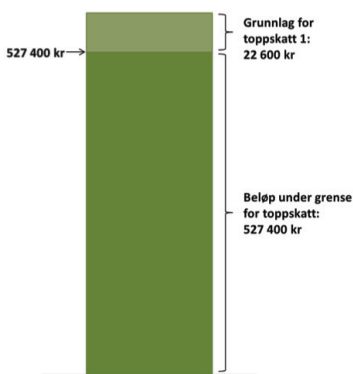
Skatt 1 av 3 - Trygdeavgift

Trygdeavgiften på 8,2 % betales på hele inntekten, som kalles for personinntekt, men er også kjent som bruttoinntekt. Dette inkluderer vanlig lønn, feriepenger og andre goder (f.eks. betalt mobiltelefonabonnement eller internetttilgang fra arbeidsgiver).

Skatt 2 av 3 – Skatt til staten

Skatt til staten er 27 %. Grunnlaget for denne skatten er bruttoinntekt fratrukket alle fradrag. Alle personer får minstefradrag og personfradrag. Minstefradrag er 38 % av bruttoinntekten, med et tak på 84 150 kroner. Altså vil alle som tjener over 221 447 kroner ha et minstefradrag på 84 150 kroner. Personfradraget er absolutt. Merk at personfradraget ikke fremkommer på ligningen. Man kan også trekke fra alle renteutgifter man har betalt.

Skatt 3 av 3 – Toppskatt

For bruttoinntekt over 527 400 kr (men under 857 300 kr) skattes det 9 % toppskatt. For bruttoinntekt over 857 300 skattes det 12 %. Se Tabell 1 for satser. For trinn 1 kan det altså maksimalt skattes 29 691 kr, mens trinn 2 ikke har noen øvre grense.

Toppskatt	Inntekt fra	Skattetrekk
Fribeløp	0 kr	0 %
Trinn 1	527 400 kr	9 %
Trinn 2	857 300 kr	12 %

Tabell 1: Satser for toppskatt [1], [2], [3]

Viktige skattebegreper

Dette avsnittet inneholder forklaringer for viktige skattebegreper. Kilder er oppgitt. Begrepene er skrevet i kursiv.

Inntekter

Personinntekt er grunnlag for utligning av toppskatt til staten og trygdeavgift til folketrygden. [4] Dette vil si brutto lønn og skattepliktige fordeler og godtgjørelser fra arbeidsgiver.

Alminnelig inntekt (personinntekt minus alle fradrag utenom personfradrag). Det beregnes ikke skatt til staten (28 %) direkte på alminnelig inntekt, men på alminnelig inntekt minus personfradrag. Det ville vært mest logisk om alminnelig inntekt var personinntekt minus absolutt alle fradrag, men alminnelig inntekt er altså personinntekt minus alle fradrag utenom personfradrag.

Feriepenger skal skattes for. Skattetrekk for feriepenger gjøres i lønnsutbetalingene i årets øvrige måneder. [5]

Fradrag

Personfradrag er et generelt bunnfradrag i alminnelig inntekt, det vil si at det gis i alle inntekter (lønns-, pensjons-, kapital- og næringsinntekter). For klasse 1 er satsen 48 800 kroner i 2014. [6] [2]

Minstefradrag er et fradrag som gis automatisk i lønnsinntekt og pensjonsinntekt som kompensasjon for utgifter man har til å erverve, sikre eller vedlikeholde skattepliktig lønns- eller pensjonsinntekt. Minstefradraget er 38 %, men maksimalt 84 150 kroner. [7]

Bunnfradrag er en fellesbetegnelse på personfradrag og minstefradrag. [8]

Skattesatser

Effektiv marginal skattesats tilsvarer den prosenten du må betale i skatt av den neste kronen du tjener. Den er maksimalt 47,8 % på vanlig lønnsinntekt [9]

Skatt til staten er 27 % for 2012. [10] [1] [2] [8]. Skatten omtales ofte ved forskjellige navn. Skatten beregnes på alminnelig inntekt fratrukket personfradrag. [6] Skatten er satt sammen av fellesskatt til staten (13,75 %), skatt til kommune (11,60 %) og skatt til fylkeskommune (2,65 %). [2]

Toppskatt er en inntektsskatt til staten og beregnes av personinntekt. Du skal betale toppskatt av personinntekten for den del av inntekten som overstiger et årlig fastsatt fribeløp. Toppskatten består av to trinn. Procentsatsen er forskjellig for hvert trinn. [3]

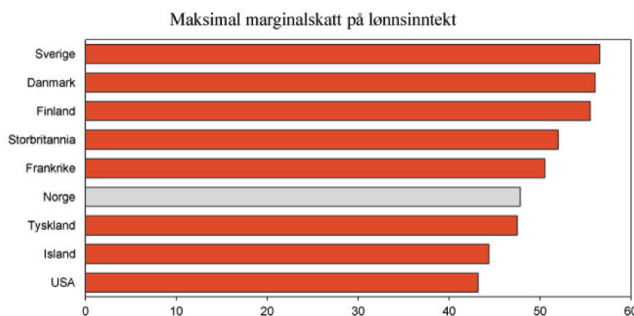
Toppskatt	Inntekt fra	Skattetrekk
Fribeløp	0 kr	0 %
Trinn 1	527 400 kr	9 %
Trinn 2	857 300 kr	12 %

Tabell 2: Satser for toppskatt [1], [2], [3]

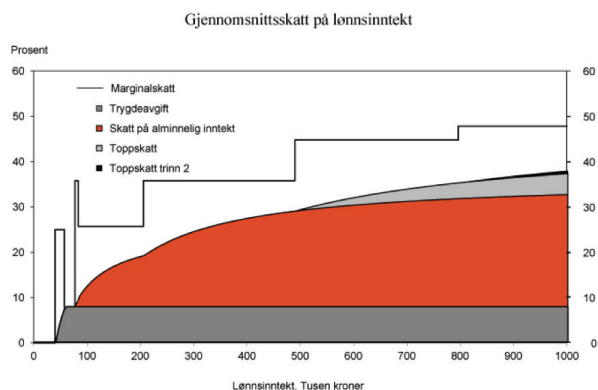
Trygdeavgiften er med på å finansiere folketrygden.

Trygdeavgiften beregnes av personinntekten. På vanlig lønnsinntekt er trygdeavgiften 8,2 %. [1] [11]

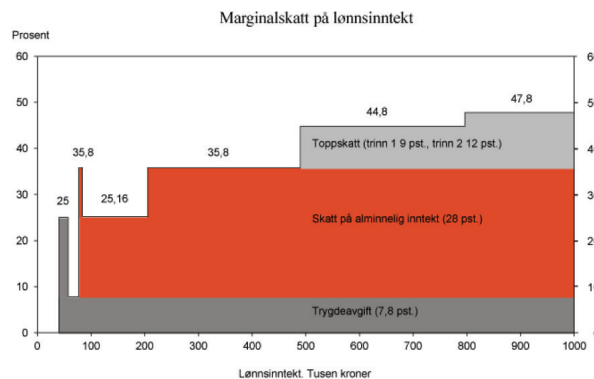
Mer om skatt

Figur 1: Maksimal marginalsatt i prosent på lønnsinntekt inkludert trygdeavgift. Noen utvalgte land i 2011. Hentet fra [8]

Figur 3: Gjennomsnittsskatt på lønnsinntekt (eksklusiv arbeidsgiveravgift). 2012-regler for en lønnstaker i skattekasse 1 som kun har lønnsinntekt og standardfradrag. Tall i tusen kroner. Hentet fra [8]

Figur 2: Marginalsatt på lønnsinntekt (eksklusiv arbeidsgiveravgift). 2012-regler for en lønnstaker i skattekasse 1 som kun har lønnsinntekt og standardfradrag. Tall i tusen kroner. Hentet fra [8]

Kilder

- [1] «Skattesatser (Regjeringen),» [Internett]. Available: http://www.regjeringen.no/nb/dep/fin/tema/skatter_og_avgifter/skattesatser-2014.html?id=748052.
- [2] «Stortingets skattevedtak for 2014,» [Internett]. Available: <https://lovdata.no/dokument/STV/forskrift/2013-12-05-1499>.
- [3] «Toppskatt,» [Internett]. Available: <https://www.skatteetaten.no/no/Tabeller-og-satser/Toppskatt/>.
- [4] «Skatteloven,» [Internett]. Available: <http://www.lovdata.no/all/hl-19990326-014.html>.
- [5] «Feriepenger,» [Internett]. Available: <http://www.skatteetaten.no/no/Sporsmal-og-svar/?mainchapter=9777&chapter=42863#x42863>.
- [6] «Personfradrag,» [Internett]. Available: <https://www.skatteetaten.no/no/Tabeller-og-satser/Personfradrag/>.
- [7] «Minstefradrag,» [Internett]. Available: <https://www.skatteetaten.no/no/Tabeller-og-satser/Minstefradrag/>.
- [8] «Skatter, avgifter og toll 2013,» [Internett]. Available: <http://www.regjeringen.no/nb/dep/fin/dok/regpubl/prop/2012-2013/prop-1-1s-20122013/2/3.html?id=702592>.
- [9] «Maksimalle effektive marginale skattesatser,» [Internett]. Available: <https://www.skatteetaten.no/no/Tabeller-og-satser/Maksimalle-effektive-marginale-skattesatser/>.
- [10] «Alminnelig inntekt,» [Internett]. Available: <https://www.skatteetaten.no/no/Tabeller-og-satser/Alminnelig-inntekt/>.
- [11] «Trygdeavgift,» [Internett]. Available: <https://www.skatteetaten.no/no/Tabeller-og-satser/Trygdeavgift/>.

TIPS DERSOM MAN MÅ MØTE I RETTEN

I fjor skrev undertegnede en artikkel der jeg gjennomgikk noen av de sentrale begrepene innenfor strafferetten for det tilfellet at noen av NNMK sine medlemmer (uheldigvis) skulle bli innblandet i en straffesak.

I mangel av oppfinnsomhet har tatt opp tråden og i år laget en artikkel med noen punkter det er greit å være kjent med dersom man må møte i retten. Dette er relevant enten man møter som part, vitne eller meddommer.

Tekst: Kim Lind Villanger

Vitne

For å begynne med det mest relevante først, går jeg inn på opplysninger det er greit å vite dersom man må møte som vitne i en rettssak, enten det er en sivil sak eller en straffesak. Rollen som vitne er trolig det mest relevante, da man ufrivillig kan havne i en situasjon der man må vitne.

I en straffesak vil man gjerne bli kalt inn til avhør dersom man har vært vitne til en straffbar hendelse. Man må da møte hos politiet for et avhør og har plikt til å møte. Dette er annerledes dersom man selv er siktet, da man i slike tilfeller ikke har plikt (men rett) til å avgi forklaring til politiet.

Dersom man møter som vitne i retten, skal man først motta en vitnestevning. Dette er en innkalling som i sivile saker sendes av advokaten til den part som ønsker deg som vitne, og i straffesaker som regel av politiet. Det man må være oppmerksom på er at dersom man mottar vitnestevning, så er man pliktig til å møte. Det er derfor viktig å ta det seriøst og stille i retten på det aktuelle tidspunkt. Det skal mye til for å få fritak som følge av ferie, jobb og lignende så lenge man er lovlig innkalt. Det er derfor fornuftig å ta kontakt så snart som mulig dersom det krasjer

med andre planer, og ikke satse på at man slipper å møte. Reglene er så strenge at man risikerer straff ved ikke å møte og i verste konsekvens å bli pågrepet for å bli fremstilt for retten. Derfor; møt i retten dersom du blir stevnet som vitne, enten du vil eller ikke.

Det er grunn til å merke seg at det er visse unntaksregler der man kan fritas fra vitneplikt. Dette gjelder særlig der det er tale om å vitne i straffesaker der nære familiemedlemmer er involvert, samt i enkelte andre tilfeller. Man er ikke pliktig til å forklare seg om forhold som kan utsette en selv for straff.

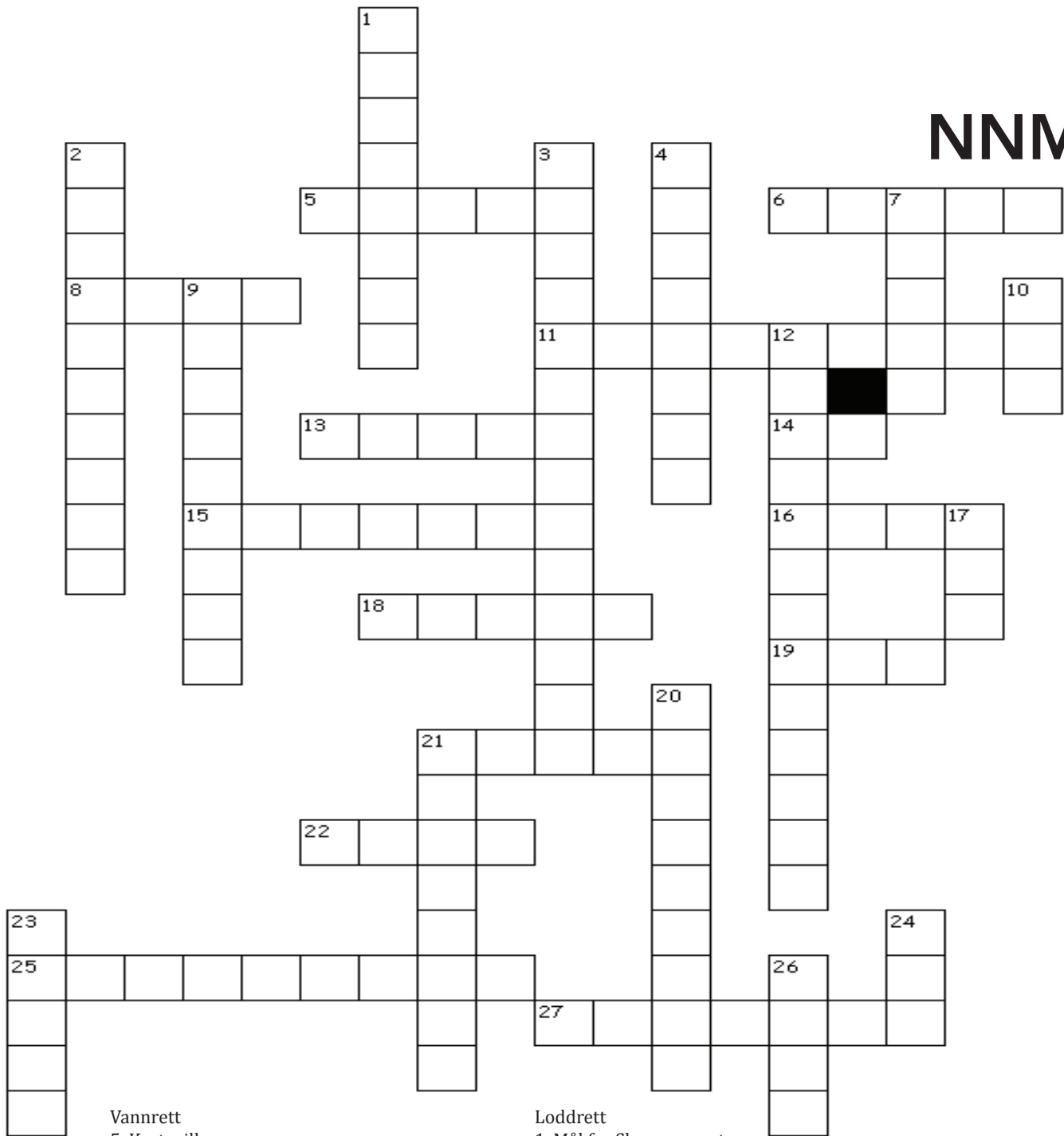
Opptreden og oppførsel i retten

Dersom man må møte i retten som vitne, tiltalt eller part, er det enkelte forhold det er greit å være klar over. Generelt er det et godt råd at man opptrer høflig og dannet i retten. Alle i salen reiser seg i retten når dommeren kommer, og sitter seg først når dommeren gjør det. Dersom man vitner, må man bli stående og avgi en forsikring om å snakke sant. Dette fordi det er straffbart å forklare seg bevisst uriktig og man skal forsikre at man vil snakke sant. Dersom man ikke snakker sant, risikerer man selv å sitte på tiltalebenken neste gang.

Av annen opptreden i retten, er det ikke tillatt å ta med seg brus, kaffe, nøtter etc. i retten. Det er satt frem vann til alle aktører og medbrakt mat og drikke er ikke tillatt. Det er naturligvis ikke lov til å spise niste i retten, selv om det skulle gå lang tid uten pause.

Forhåpentligvis har denne gjennomgangen bidratt til at mannskoringene vil vise en eksemplarisk oppførsel dersom man noen gang skulle møte i retten.

NNMK RYS S

- Vannrett
5. Kortspill
 6. By i Tsjekkia
 8. Jaktkommune og hyttedestinasjon
 11. TV-kone
 13. Visesanger
 14. Drikk
 15. Blåturaktivitet i Oselvo
 16. Forkortelse
 18. Styreleders bosted
 19. Kongen
 21. Bryggeri
 22. Sport
 25. Hjemmesnekret korprodukt
 27. Tobarnsfar

- Loddrett
1. Mål for Skarverennet
 2. Populært fjell
 3. God sponsor
 4. Årets juleølvinner
 7. Filmbonde og bartender
 9. Hotell
 10. Korets alder
 12. Golfklubb
 17. Økonomiansvarlig
 20. Hennings bosted
 21. Krabbeklokomponist
 23. Øvingslokale
 24. Lotteripremie
 26. Grasrotfinansiert

Klarar du heile kryssordet? Send eit bilete av ferdig løyst kryssord, og bli med i trekninga av eit gåvekort på ein stor pizza hjå Peppes Pizza Os!
Send ditt bilete til konkurranse@nnmk.no eller på MMS/iMessage til 98082826 innan 31. desember 2014 klokka 15.
Vinnaren vert kontakta innan året er omme.